

PORUČUJU VÁS NA

PARIS

20. VÝROČIA
ROVÉHO VÍťAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSĽAV

21. februára 1968 o 14. hodine

Diplomatická tabuľa na budove REHUTY
vystavovaná prototypoch vo Fajcovej 1948

21. februára 1968 o 14. hodine

SLAVA SRATINSKÝCH PRACUJÚCICH
na pamäti NKP

zložky jednotky EM, vznikly v SNC prepracovanie
účinnosti mesta

VÝROČIE FEBRUAROVÉHO VÍťAZSTVA PRACUJÚCICH

NDY

KOMO
WAN

KOMOR
UDBY

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ. У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

IX (60) том

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та
стандартизації

Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт

TECHNIKY

Bratislava, Košická 17, tel. 627-11,
číslo na mesiac FEBRÚAR 1968

LISSABON
SLAV

20. VÝROČIA
ROVÁROVÉHO VÍťA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSĽAV

21. februára 1968 o 14. hodine

Diplomatická pamätná tabuľa na budove MESTSKY
ÚRAD VEDY, VYSOKÝCH ŠKOL A KULTÚRY

PRAGA

Tvorivá skupina
mladogenerácia

OTVOREN
KRON

ELDOA CLE

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ

HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE

Рекомендовано Вченю радою
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"
Протокол № 3 від 27 жовтня 2014 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
"Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Рик С.М., Вашуленко М.С., Бех І.Д., Калмикова П.О.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" – Додаток 1 до Вип. 35, Том IX (60) : Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К.: Гнозис, 2015. – 544 с.

Humanitarian Bulletin SU "Pereyaslav-Khmelnitsky Pedagogical University by H.Skovoroda" - Supplement 1 to Vol. 35, Volume IX (60): Thematic Issue "Higher Education in Ukraine in the context of integration into the European educational space." - K.: Gnosis, 2015. - 544 p.

Збірник затверджено постановою Президії ВАК України
з психологічних та філософських наук від 14.04.2010 №1-05/3,
з педагогічних наук від 06.10.2010 №3-05/6.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також - умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-18-7(9)

© Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2015 р.

© Східно-Європейський Інститут Психології, 2015 р.

© Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2015 р.

© Видавництво "Гнозис", 2015 р.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

Додаток 1 до Вип. 35, том IX (60), 2015 р.

Тематичні рубрики випуску:

Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти
в Україні, Європі та світі

Управління якістю освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні
засоби реалізації в Україні, Європі та світі

Філософія та психологія освіти

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

**Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт**

Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських
стандартів вищої освіти в Україні

Освіта. Культура. Глобалізація: виклики сьогодення

ГУБІНА А.М.,
кандидат психологічних наук,
викладач, кафедра іноземних мов,
Луцький національний технічний
університет,
м. Луцьк

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЯК ЗАСІБ УСПІШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

У статті розглядається проблема глобалізаційного освітнього простору. Висвітлено стратегію підготовки та техніку доповіді-презентації іноzemною мовою студента ВНЗ на міжнародних наукових заходах.

Ключові слова: презентація, міжнародна конференція, глобалізація.

The problem of global educational space is discussed in the article. The preparation strategy and technique of student's presentation in a foreign language at international scientific events is highlighted.

Key words: presentation, international conference, globalization

В статье рассматривается проблема глобализационного образовательного пространства. Освещается стратегия подготовки и техника доклада-презентации студентом на иностранном языке на международных научных мероприятиях.

Ключевые слова: презентация, международная конференция, глобализация.

У ХХІ столітті в умовах розвитку процесів глобалізації поглиблюються міжнародні відносини у сфері освіти, формується єдиний світовий освітній простір. З різким збільшенням динаміки академічної мобільності у студентів, аспірантів, професорів, доцентів, викладачів та співробітників університетів з'являється ширше коло можливостей пройти стажування, практику або ж курс навчання за кордоном. Все більше студентів, аспірантів з України беруть участь у міжнародних наукових конференціях саме за кордоном, презентують свої наукові доробки, намагаються донести свою думку науковій спільноті. За таких обставин уміння правильно представити та викласти результати науко-

вих здобутків іноземною мовою є одним з факторів успішного сприйняття аудиторією надбань молодих дослідників.

Метою статті є розгляд підготовки та техніки виступу-презентації студента ВНЗ іноземною мовою на міжнародних наукових конференціях в контексті глобалізації вищої освіти.

Сучасна світова спільнота сьогодні майже абсолютно переконана в тому, що їй завжди доведеться перебувати в єдиному глобалізаційному просторі. Часто-густо можна чути твердження, що ми живемо у «глобальному селі», де у всіх спільні проблемах та спільно слід шукати шляхи їх подолання. Серед проблем планетарного масштабу однією з головних є проблема вдосконалення освіти. Чимало як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (В. Андрушенко, Зб. Бжезинський, Н. Булгакова, О. Галус, К. Гостєва, Г. Калінічева, С. Квіт, М. Кольчугіна, В. Кремень, М. Лещенко, О. Овчарук, А. Сбруєва, П. Скотт, І. Майбуров, Г. Макбурні, О. Чабала, Я. Мудра-Рудик, та інші) вивчали актуальні питання вищої освіти в контексті глобалізації та сам термін «глобалізація» став невід'ємним атрибутом наукових доробків.

Нині тлумачення вищезгаданого терміну можна знайти у великій кількості англомовних словників, а перший запис «глобалізація» було зафіковано ще у 1961 році. Протягом 53 наступних років багато науковців давали своє визначення цьому феномену та навіть проведено досконале вивчення 114 тлумачень і на основі цього сформульоване розуміння терміну «глобалізація» як процесу, що охоплює причини, хід та наслідки транснаціональної, транскультурної інтеграції людських та таких, що не належать людині діяльностей [7]. Під життєдіяльністю людини розуміють лінгвістичні, культурні, економічні і політичні аспекти життя людини, в той час як під нелюдською діяльністю розглядають поширення різноманітних «нелюдських» хвороб («пташиний грип»), а також стихійних бід (торнадо, землетруси, урагани). Щодо джерел українською мовою, то незважаючи на те, що термін «глобалізація» уже став інтернаціональним, не в усіх тлумачних словниках можна знайти його визначення.

У «Словнику іншомовних слів» зафіковано термін «глобалізація» (від лат. *globus* – куля) як перетворення певного явища на світове, планетарне, таке, що стосується всієї планети Земля. У суспільному значенні – це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації [5]. Однак, «Академічний тлумачний словник української мови» (1970-1980) та український «Універсальний словник-енциклопедія» (1999 р. видання) не дають цього поняття.

Беручи до уваги усі думки щодо цього феномену, зазначимо, що глобалізація є чимось таким, що існує навколо нас, незалежно від того, що ми про неї думаємо. За умов глобалізації передбачається перетворення способу

організації життя людей у такий, де відстані зближуються, а зв'язки між громадами стають тіснішими. Спостерігаються нові види глобальної взаємодії в економічній та соціальній, політичній та юридичній сферах, а також висуваються загальні вимоги до захисту довкілля. Глобалізація розглядається як стандартизація, економічна інтеграція й крос-культурний вплив [3].

Вища освіта не стоїть осторонь цих процесів, оскільки головною місією вищої освіти є підготовка і виховання людей з орієнтацією на довгострокову перспективу, а не на вирішення короткотермінових завдань, пов'язаних з адаптацією робочої сили для потреб ринку [2, с.21]. Відтак, вища школа покликана підготувати фахівця спроможного конкурувати та успішно реалізуватися як професіонал у глобалізаціоному просторі у всіх перерахованих вище сферах.

З метою підтвердження глобалізації вищої освіти та створення спільногоД европейського освітнього простору були підписані Сорбонська (1998) та Болонська (1999) декларації, завдяки чому створюються всі умови задля усунення перешкод у доступі студентів до всіх освітніх і таких, що мають до них відношення, послуг.

Опитування у виших як за кордоном [8], так і в Україні, зокрема у Луцькому національному технічному університеті у жовтні-листопаді 2014 р., констатують, що більше 80% студентів вважають важливим, коли університети та коледжі пропонують можливості для інтеракції з студентами з інших країн.

Навчання студентів вітчизняних ВНЗ за кордоном відповідно до програм по обміну студентами з вищими навчальними закладами інших країн та участь студентів у різноманітних наукових міжнародних заходах не обходить-ся без представлення результатів навчально-дослідної діяльності іноземною мовою. Оскілки англійська мова є найбільш придатною для глобалізаційного процесу [1], нею користується більшість науковців, аспірантів, студентів для демонстрації власних доробків за кордоном. Однак лише знання іноземної мови не є достатнім для успішного викладу результату дослідження. Важливим є також зміння доповідача презентувати свій задум.

Згідно визначення, презентація (від лат. *præsentatio* – представляти, знайомити, дарувати) – це ознайомлення широкого загалу з новими, нещодавно створеними (знайденими, дослідженими, відтвореними) суб'єктами, предметами культури, матеріалами, технологіями, науковими відкриттями; також демонстрація будь-чого на будь-яку тему з використанням технічних засобів чи без них [4]. За типами презентації поділяються на презентацію за сценарієм, інтерактивну та автоматичну. За призначенням – на комерційну (рекламного характеру), інформаційну, навчальну тощо.

Серед навчальних презентацій залежно від мети застосування виділяють: лекційні (викладача); презентації-семінари; презентації для самоосвіти;

презентації-порадники; презентації для клієнтів корпорацій; звіт про результати діяльності, проект, дослідження (студентська робота); тест (як викладача, так і студентів).

Для нас важливо розглянути навчальну презентацію, метою якої є звіт про результати діяльності, проект чи дослідження (студентська робота). Зазвичай студенти уже знайомі з презентацією зі школи, однак допускають досить багато помилок у її проведенні, що змусило нас звернутися до цієї теми. Ще раз наголосимо, що успіх будь-якої презентації, незалежно від її мети, типу, тематики, складу аудиторії, визначається умінням правильно відібрати, обробити і подати інформацію, адаптувати її до конкретної аудиторії, ураховуючи її професійні, демографічні, соціальні, гендерні, етнічні, релігійні та культурні особливості й можливі міжкультурні розбіжності у сприйнятті інформації [6]. Для цього необхідно ретельно готовуватися.

З огляду на етапи підготовки презентації в цілому слід дотримуватися таких вимог: 1. чітко сформувати мету презентації; 2. визначити кількісний склад аудиторії; 3. вибрати спосіб інформування; 4. передбачити головну ідею презентації; 5. зібрати матеріал; 6. продумати і структурувати вступ, основну частину і висновки доповіді; 7. вибрати демонстраційно-наочні матеріали – візуалізацію доповіді; 8. особисто провести пробну репетицію, підготуватися до відповідей на можливі запитання.

Ефективній підготовці презентації сприяють засоби Power Point, що є складовою пакета Microsoft Office. Однак ще більш цікаво виглядає презентація, що супроводжується слайдами розробленими у програмі Prezi.

Слід наголосити, що більшість студентів вважає головним у презентації демонстрацію слайдів, не надто працюючи при цьому над самою доповіддю. Однак правильно відібрана інформація в єдиний, логічно зв'язаний та уміло структурований текст, що характеризується виразним початком, основною частиною і завершенням, є чи не найважливішим у процесі представлення інформації. Аби вдало продемонструвати результати дослідження перед аудиторією, варто розпочати з написання так званого a two-minute talk, тобто виступу, що триватиме впродовж двох хвилин. Часто-густо трапляються такі ситуації, коли на конференції чи то будь-інде часові рамки заходу не дозволяють кожному уповні висловитися з задекларованої проблеми і тому виносяться пропозиція скоротити виступ до 2-3 хвилин. Підготовлений 2-хвілинний виступ є базовим, який можна розширити до 5 чи 10 хвилинного в залежності від регламенту, проте студент завжди буде готовий до пропозиції представити інформацію у скороченому вигляді. Студентам рекомендовано потренуватися проголошувати двохвілинний виступ у звичному темпі мовлення аби не виходити за часові межі. При цьому не слід забувати, що структура презентації вимагає висвітлення таких частин: вступ, методологія, результати, обговорен-

ня та висновки. У ході підготовки компоненти презентації можна розширити через їхню деталізацію відповідями на такі запитання у:

- вступі: Why did I choose this topic in general? What can I tell the audience that they probably don't know but that they will find interesting? Was I stimulated by someone else's research?
- методології: What did I do to test the hypothesis/aspect (a description of methodology)? What problems did I have during the design and testing phases?
- результатах: What did I find? And what did I *not* find? Did my findings confirm my initial hypothesis? Were there any inconsistencies or surprises?
- обговоренні: What is the significance of my work in the big picture of my field of interest? How and where can my findings be applied?
- висновках: What questions do I still have? What am I planning to do? [10].

Таким чином, студент матиме два варіанти виступу – скорочений (2-хвилинний) та розширений (згідно регламенту) – необхідні в залежності від ситуації. Далі можна переходити до оформлення слайдів. Не коректно говорити про якусь стала кількість слайдів, що вимагаються у презентації. Кожен презентуючий самостійно вирішує це, оскільки слайди повинні лише підtrzymувати та розкривати краще зміст того, що презентується. Слайди допомагають візуалізувати та запам'ятати презентоване, зробити абстрактне пояснення більш конкретним, привернути увагу чи розважити аудиторію. У всіх інших випадках їхнє використання недоцільне. В залежності від тривалості презентації можна підготувати три рівні слайдів: абсолютно необхідні; важливі; та такі, що використовуються, якщо дозволяє час. Однак структурно обов'язковими вважаються:

- I – Титульний слайд (тема та автор)
- II – Зміст (план роботи, розділи, з яких складається презентація)
- III – N – Сама презентація (слайди, що розкривають тему)
- N+1 – Заключний слайд

Якщо презентація готується для демонстрації дослідницької теми, то перед останнім слайдом мають бути слайди з висновком, де по пунктах переведовано ключові моменти (або висновки) дослідження.

Для установлення миттєвого психологічного контакту з присутніми учасниками міжнародної конференції, створення атмосфери доброзичливості, утримування уваги та спонукання інтересу до теми, можна розпочати презентацію кількома способами: 1. розповісти, що ви плануєте робити у вашій презентації і чому; 2. повідомити присутнім деякі загальні факти про те, звідки ви приїхали; 3. дати цікаву статистику, яка стосується вашої країни; 4.

дати цікаву статистику, яка стосується безпосередньо аудиторії; 5. змусити аудиторію уявити ситуацію; 6. поставити присутнім запитання або змусити їх підняти руки як реагування на запитання; 7. розповісти дещо особисте про себе; 8. згадати дещо актуальне; 9. сказати щось суперечливе; 10. змусити аудиторію робити щось.

Студентам слід творчо підійти до кінцевої частини презентації, що додало б виступу яскравості та запам'яталося б слухачами. Завершення презентації повинно бути виразним, коротким, обов'язково оптимістичним. Можна показати картинку; представити статистичні дані, висловити пропозицію прореагувати на виступ; розповісти про перспективи дослідження; запропонувати аудиторії роздатковий матеріал з результатами дослідження. Доречними будуть жарт, комплімент, висловлювання вдячності, замість звичного «Дякую за увагу!».

Щодо основної частини презентації, то наголошуємо на використанні студентами відповідних мовленнєвих кліше для представлення ключових її положень та переходу від однієї частини виступу до іншої. Сама ж промова повинна будуватися на основі коротких речень (не більше 12 слів), де одне речення розкриває лише одну думку, з використанням the simplest English задля кращої спроможності студента викласти цю думку, а аудиторії сприйняти її.

Важливим є також графічне оформлення презентації. Вважається, що заголовки слід друкувати кеглем від 36 до 44, основний текст – між 24 та 32. Один слайд створюється для розкриття лише якоїсь однієї думки. На слайді не повинно бути більше шести пунктів, кожен з яких не перевищуватиме шести слів, оскільки більша кількість інформації не сприймається аудиторією одноразово. Інформація, представлена на слайді, не читається та не повторюється студентом у виступі.

Підготовка до виступу іноземною мовою на конференції є кропіткою, тому ми розпочинаємо вже з першого курсу на заняттях з англійської мови. Студенти готовять двохвилинні виступи-презентації як результат виконаного проекту чи вивченої теми, згідно усіх представлених вище вимог. Кожен виступ обговорюється відповідно до запропонованого шаблону, який можна обрати з Інтернет джерел [9]. В рамках Днів факультету обліку та фінансів у Луцькому НТУ було проведено конкурс на кращу презентацію «My Future Specialty», де студенти I-II курсів продемонстрували вміння успішно презентувати інформацію іноземною мовою. На заняттях з «Ділової іноземної мови» студенти старших курсів виконують завдання підготувати презентацію англійською мовою свого власного курсового проекту та представити аудиторії. Беручи участь у таких заходах, студент почувається більш впевненим та підготовленим для можливого виступу іноземною мовою на міжнародній конференції.

Загалом, окрім можливості демонструвати результат, мультимедійна презентація іноземною мовою забезпечує розвиток у студентів умінь: читати інформацію; оформляти короткі повідомлення; точно і стисло викладати думку; визначати тему та основні ідеї вирішення проблеми і записувати їх; формулювати своє ставлення до заявленої проблеми чи поставленого завдання; оформляти пункти плану; користуватися словником і довідковою літературою. Не дивлячись на обмеження у часі та певні вимоги щодо структури, презентація дає нагоду студентам проявити творчість, індивідуальність, уникнути формального підходу до викладення результатів дослідження.

Таким чином, уміння вдало представити міжнародній науковій спільноті результати наукового дослідження вважаємо важливим, оскільки унаслідок розвитку сучасних технологій найкращі цивілізаційні здобутки повинні стати спільним ресурсом усього людства в умовах глобальної ринкової економіки. Знання англійської мови, яка визнається світовою мовою на сьогодні, дає змогу студентам вільно почуватися у європейському освітньому просторі. Проте одного лише володіння мовою не достатньо. Досконале знання техніки проведення презентації забезпечить успіх та краще сприйняття аудиторією результатів дослідницької діяльності.

Список використаних джерел:

1. Возняк Т. Мовна уніфікація / Т. Возняк // Глобалізація як виклик людству [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/polit-kuchma/globalizac.htm>. – Title from the screen.
2. Кремень В.Г. Гуманітарна складова суспільної безпеки / В.Г. Кремень // Національна безпека: український вимір: щокв. наук. зб. [текст] / Раданац. Безпеки і оборони України, Інтпробл. нац. безпеки; редкол.: Горбулін В.П. (голов. ред.) [таїн.]. -К., 2009.- Вип. 6(25).- С.14-22.
3. Мудра-Рудик Я. А. Трансформація вищої освіти в контексті викликів глобалізації / Я. А. Мудра-Рудик // Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технол. Університету «Україна». – 2010. – № 2. – С. 205-208. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpkhist_2010_2_52.pdf
4. Презентація як різновид професійного мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dmeti.dp.ua/ua/mdiv/i2036/p-3/e303>
5. Словник неологізмів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/mySIS.pl?showSISid=46609864-6427&action=showSIS&pageSISid=2&h=f#Глобалізація>
6. Українська мова (за професійним спрямуванням): конспект лекцій (упор. А.В. Лисенко, Т.К. Ісаєнко, С.М. Дорошенко). – Полтава, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/1146/>

- index-637882-6.html. – Title from the screen.
7. Definitions of Globalization [Electronic resource]. – Mode of access: www.gcsp.ch/.../Definitions+of+Globalization++A+Comprehensive+Over view+and+a+Proposed+ Definition.pdf. – Title from the screen.
8. Global Education vs. Globalization [Electronic resource]. – Mode of access: http://view2.fdu.edu/global-education/global-education-at-fdu/global- education-vs-globalization/. – Title from the screen.
9. Oral Presentation Assessment Criteria [Electronic resource]. – Mode of access: http://stemed.unm.edu/oralpres.aspx. – Title from the screen.
10. Wallwork Adrian English for Presentation at International Conferences / A. Wallwork. – New York:Springer; 2010. – 196 p.